

kurz+konkret | stručně+konkrétně | krótko+konkretnie

Přeshraniční pracovníci v Německu: Co dělat při pracovním úrazu nebo úrazu na cestě do zaměstnání a zpět?

Ačkoliv se BOZP v podnicích bere zpravidla vážně, došlo v roce 2015 v Sasku k 59 000 pracovním úrazům nebo úrazům na cestě do zaměstnání a zpět podléhajícím ohlašovací povinnosti. K pracovním úrazům může dojít ve všech profesích, při obsluze strojů, na stavbě, při úklidu budov, ale i při pracovní činnosti pokojské.

Dojde-li k pracovnímu úrazu, je důležité vědět, co je třeba podniknout. Proto jsme sestavili přehled některých zásadních informací.

Tyto informace platí pro všechny zaměstnance, kteří mají uzavřenou pracovní smlouvu se zaměstnavatelem v Německu. Vztahují se samozřejmě také na přeshraniční pracovníky, kteří pracují v Německu a bydlí v Česku nebo v Polsku.

Jsem i jako přeshraniční pracovník pojištěn v Německu?

Ano. Všichni zaměstnanci daného podniku jsou automaticky pojištěni v zákonném úrazovém pojištění zaměstnanců v Německu. Pojistná ochrana se vztahuje na zaměstnance pracující na plný i částečný úvazek, zaměstnání malého rozsahu vč. tzv. mini job a na praktikanty či stážisty. Platí to bez ohledu na výši mzdy nebo platu, věk, občanství či místo bydliště. Vaše bydliště v zahraničí tudíž nehraje žádnou roli. Pojistná ochrana začíná nástupem do zaměstnání.

Kdo platí pojistné?

Zákonné úrazové pojištění zaměstnanců je povinné pojištění, které však nemusí uzavřít zaměstnanec. Je totiž povinností zaměstnavatele pojistit své zaměstnance u příslušného tzv. profesního sdružení a platit za ně pojistné. Pro různá odvětví hospodářství existují různá profesní sdružení a různě vysoké pojistné v závislosti na kategorii ohrožení.

Pokud v podniku pracujete jako agenturní pracovník, je pro Vás příslušné profesní sdružení příslušné pro agenturu práce, v níž jste zaměstnán, a ne profesní sdružení příslušné pro uživatele, k němuž jste byl dočasně přidělen.

Co je předmětem pojištění?

V Německu zahrnuje úrazové pojištění zaměstnanců pracovní úrazy, úrazy na cestě do zaměstnání a zpět a nemoci z povolání.

Co se považuje za pracovní úraz?

Za pracovní úrazy se považují úrazy, které zaměstnanci utrpěli při své práci nebo na své denní cestě do zaměstnání či zpět anebo během pracovní cesty, a to v souvislosti s plněním pracovních úkolů.

Patří sem např. také úrazy, k nimž došlo

- během služební jízdy související s prací,
- při firemním sportu nebo
- při firemních oslavách či výletech pořádaných zaměstnavatelem.

Rozhodující je, aby činnost sloužila plnění pracovních úkolů pro zaměstnavatele, a ne soukromým účelům. Proto není pojištěno např. jídlo, pití, spánek, nakupování či procházky. Pojištěny nejsou ani úrazy v jídelně nebo na toaletě, nýbrž pouze úrazy, k nimž došlo cestou tam.

Co se považuje za úraz na cestě do zaměstnání a zpět?

Jedná se o úrazy, k nimž došlo přímo na cestě do zaměstnání nebo zpět. Tato cesta zpravidla začíná opuštěním budovy, v níž zaměstnanec bydlí, a končí příchodem na pracoviště. Platí to také při přeshraniční cestě do zaměstnání.

Pojištěny jsou i tzv. jízdy do místa trvalého bydliště u zaměstnanců, kteří se vrací domů jen o víkendech a během týdne bydlí v jiném bytě v blízkosti pracoviště.

Pojistná ochrana se vztahuje také na zajišťky nebo zacházky nutné z důvodu

- odvezení dětí do školky/školy a jejich vyzvednutí kvůli zajištění péče o ně během pracovní doby,
- spolujízdy,
- dopravní objížďky anebo
- z toho důvodu, že delší cesta na pracoviště je rychlejší než přímá cesta.

Pojistná ochrana se nevztahuje na:

- dobu přerušení jízdy (např. nákup),
- zajišťky nebo zacházky ze soukromých důvodů a
- zpravidla ani na tzv. odklon od cesty do zaměstnání či zpět (tj. cesty nevedoucí k bydlišti nebo pracovišti).

Upozornění: Dojde-li k přerušení cesty ze soukromých důvodů na dobu delší než dvě hodiny, na zbytek cesty se už pojistná ochrana nevztahuje!

Co musím podniknout v případě pracovního úrazu či úrazu na cestě do zaměstnání a zpět?

Pokud se Vám v Německu přihodí úraz, měl/-a byste co nejrychleji vyhledat posudkového lékaře specializovaného na pracovní úrazy (tzv. „Durchgangsarzt“). Jedná se o odborného lékaře, zpravidla z oboru traumatologie a chirurgie či ortopedie, se zvláštním pověřením od příslušného profesního sdružení. Dojde-li k úrazu v podniku, měl by Váš zaměstnavatel zpravidla vědět, kde se nachází nejbližší ordinace takového lékaře. Pokud se Vám úraz přihodí cestou do práce a nevíte, kde se nachází nejbližší „Durchgangsarzt“, můžete vyhledat i jiného lékaře. Platí to zejména v případech, když vyhledáte lékaře v místě svého bydliště v Česku nebo Polsku.

Důležité: Řekněte lékaři hned na začátku, že se jedná o pracovní úraz nebo úraz na cestě do práce či zpět.

Kromě toho je nutné oznámit pracovní úraz či úraz na cestě do zaměstnání a zpět co nejrychleji zaměstnavateli. V případě, že došlo ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než tři dny nebo k úmrtí zaměstnance, je zaměstnavatel povinen ohlásit pracovní úraz prostřednictvím „záznamu o úrazu“. Zásadně by se však měly v podnicích evidovat všechny úrazy. Ohlašovací povinnost platí pro zaměstnavatele. Pracovní úraz musí být ohlášen do tří dnů od události.

Tip: Pro případné dotazy si poznamenejte datum, hodinu i údaje svědků. Zaměstnanec má právo na kopii záznamu o úrazu. Jedno vyhotovení obdrží rovněž rada zaměstnanců. Tato dokumentace může být důležitá v případě pozdních následků.

Jak probíhá uznání pracovního úrazu či úrazu na cestě do zaměstnání a zpět?

Příslušný nositel úrazového pojištění prověřuje, zdali byly naplněny všechny předpoklady pracovního úrazu, resp. úrazu na cestě do zaměstnání a zpět. Přitom může vyslechnout nejen úrazem postiženého zaměstnance, ale i zaměstnavatele a svědky úrazu. Prověřuje se příčinná souvislost mezi úrazovým dějem a poškozením zdraví. V případě pochybností se zpracuje znalecký posudek. Postižený obdrží rozhodnutí o uznání pracovního úrazu, nebo o zamítnutí.

Mohu se bránit proti zamítavému rozhodnutí?

Ano. V tom případě byste si však měl/-a vyžádat právní radu. Pokud nesouhlasíte s rozhodnutím nositele úrazového pojištění zaměstnanců, můžete se proti němu do jednoho měsíce odvolat. Pokud nositel úrazového pojištění své rozhodnutí nezmění, můžete na něj podat žalobu k sociálnímu soudu.

Členové odborů mají bezplatnou právní ochranu, která se vztahuje na právní spory v souvislosti s výkonem zaměstnání. V případě názorových sporů s profesním sdružením se může hodit – rovněž bezplatná – právní ochrana pro oblast sociálního práva. Členství se vyplácí!

Jaké dávky obdržím jako přeshraniční pracovník v případě pracovního úrazu či úrazu na cestě do zaměstnání a zpět?

Úrazové pojištění zaměstnanců zahrnuje věcné dávky, jako např. lékařskou péči a rehabilitaci, a peněžní dávky, jako úrazový příplatek („Verletztengeld“), přechodný příspěvek („Übergangsgeld“), příspěvek na péči („Pflegegeld“), renty a pozůstalostní dávky. Ohledně druhu a výše dávek v Německu, Česku a Polsku viz brožuru „Informace pro přeshraniční pracovníky – Sociální zabezpečení 2017“ nebo online modul dostupný na adrese www.eures-triregio.eu.

Při uplatnění nároku na dávky existují rozdíly mezi peněžními a věcnými dávkami.

Od koho obdrží přeshraniční pracovníci peněžní dávky v případě pracovního úrazu či úrazu na cestě do zaměstnání a zpět?

Peněžní dávky vyplácí zásadně příslušný nositel úrazového pojištění v zemi zaměstnání dle právních předpisů platných v této zemi. Zaměstnanci účastní úrazového pojištění zaměstnanců v Německu tudíž obdrží peněžní dávky z německého systému úrazového pojištění zaměstnanců i v případě, že bydlí v Česku nebo Polsku (nař. (EU) č. 883/2004, čl. 36).

Od koho obdrží přeshraniční pracovníci věcné dávky v případě pracovního úrazu či úrazu na cestě do zaměstnání a zpět?

Pokud se Vám přihodil pracovní úraz v Německu a máte bydliště v Česku nebo Polsku, můžete vyhledat posudkového lékaře („Durchgangsarzt“) v místě zaměstnání. Náklady uhradí německé úrazové pojištění zaměstnanců, v němž jste pojištěn/-a. Máte však také nárok na věcné dávky v místě bydliště. Věcné dávky poskytuje příslušný nositel pojištění v místě bydliště dle právních předpisů platných v daném místě, tj. jako kdybyste byl/-a pojištěn/-a podle předpisů tohoto státu (tzv. výpomoc při věcných dávkách).

Upozornění: Jako doklad opravňující využívat lékařskou péči po pracovním úrazu v místě bydliště se zpravidla akceptuje doklad o zdravotním pojištění (např. Evropský průkaz zdravotního pojištění – EHIC). Dokument pro oblast úrazového pojištění DA 1 (dříve E 123), potřebný pro výpomoc při věcných dávkách, se zpravidla vystavuje až po prověrce úrazové události a poté se zasílá příslušnému kontaktnímu místu v zemi bydliště a/nebo přímo pojištěnci.

Mimochodem: Rady zaměstnanců spolurozhodují!

Na rozdíl od Česka a Polska v Německu v podnicích nepůsobí základní odborové organizace. Při problémech na pracovišti jsou důležitými kontaktními subjekty rady zaměstnanců. Rada zaměstnanců je zákonným zastoupením zájmů zaměstnanců na pracovišti a dohlíží na to, aby zaměstnavatel dodržoval platné zákony, vyhlášky či nařízení a předpisy o prevenci úrazů, kolektivní smlouvy i podnikové dohody. **Rada zaměstnanců dbá rovněž o bezpečnost a ochranu zdraví při práci!**

Členové odborů mohou mít nárok na právní poradenství a právní ochranu včetně zastoupení. Členství se vyplácí!